

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE YÖNETİŞİM KONU ALANINDA
YAYINLANAN BİLİMSEL ARAŞTIRMALARA İLİŞKİN BİR
İÇERİK ANALİZİ (2011-2021)**

HASAN BAŞ

DENİZLİ 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE YÖNETİŞİM KONU ALANINDA
YAYINLANAN BİLİMSEL ARAŞTIRMALARA İLİŞKİN BİR İÇERİK
ANALİZİ (2011-2021)**

HASAN BAŞ

Danışman

Doç. Dr. Aysun DOĞUTAŞ

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Hasan BAŞ tarafından hazırlanan “Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Konu Alanında Yayımlanan Bilimsel Araştırmalara İlişkin Bir İçerik Analizi (2011-2021)” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Aysun DOĞUTAŞ
Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... /...../ 2022 tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitiminin boyunca ve bu araştırmanın her aşamasında bana destek olan ve moral veren sayın hocam Doç. Dr. Aysun DOĞUTAŞ'a, enstitü hocalarıma, eşime ve çocuklarıma...

TEŞEKKÜR EDERİM...

Hasan BAŞ

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; proje içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza

Hasan BAŞ

ÖZET

Eğitim Örgütlerinde Yönetişim Konu Alanında Yayınlanan Bilimsel Araştırmalara İlişkin Bir İçerik Analizi (2011-2021)

BAŞ, Hasan

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,
Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi

Doç. Dr. Aysun DOĞUTAŞ

Haziran 2022, 40 Sayfa

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de 2012-2022 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalara ilişkin bir içerik analizi yapmak ve yapısal açıdan inceleyerek bir alanyazın taraması yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda incelenen bilimsel araştırmaların; yayımlandıkları tür, yayımlandıkları yıl, örnekleme alma yöntemi, örneklem büyüklüğü, desen ve yöntemleri, veri toplama araçları ile veri analizi yöntemlerinin dağılımları analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır.

Elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara göre; eğitim örgütlerinde yönetim konu alanı, daha çok araştırma tezlerinde ele alınmaktadır. Araştırmalar en fazla 2021 yılında yayınlanmıştır. Araştırmalarda örneklem alma yöntemi olarak en çok basit seçkisiz örneklem alma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmalardaki örneklem sayısı 300-400 kişi arasında belirlenmiştir. Araştırmalar çoğunlukla nicel desende yürütülmüştür. Araştırmalarda veriler çoğunlukla ölçek yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmalarda veri analizi yöntemi olarak en çok varyans analizi yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yönetişim, okul yönetimi, okul yönetişimi, katılımcılık, eşitlik.

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.1.2. Alt Problemler.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5 Sayıtlar	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Kuramsal Çerçeve	6
2.1.1. Okul Yönetimi	6
2.1.2. Yönetişim	6
2.1.3. Yönetişim Türleri.....	8
2.1.3.1. Küresel yönetim.	8
2.1.3.2. Kurumsal yönetim..	8
2.1.3.3. İyi yönetim.	8
2.1.4. Yönetişimin İlkeleri	9
2.1.4.1. Cevap verilebilirlik..	9
2.1.4.2. Katılımcılık.	10
2.1.4.3. Hukukun üsluğu ilkesi.	10
2.1.4.4 Saydamlık ilkesi.	10
2.1.4.5. Eşitçilik.	11
2.1.5. Okullarda Yönetişim ve Faydaları	11
2.6. İlgili Araştırmalar	12

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM	16
3.1. Araştırma Deseni	16
3.2. Evren ve Örneklem	16
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	16
3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Süreci	17
3.5. Verilerin Analizi	17
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM.....	18
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	18
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	18
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	19
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	20
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	21
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	22
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA VE ÖNERİLER	23
5.1. Tartışma ve Sonuç	23
5.2. Öneriler	26
KAYNAKÇA	27
ÖZGEÇMİŞ	31

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Araştırmaların Yayınlandıkları Türe Göre Dağılımları	18
Tablo 4.2. Araştırmaların Yayınlandıkları Yıla Göre Dağılımları	18
Tablo 4.3. Araştırmaların Örneklem Alma Yöntemine Göre Dağılımı	19
Tablo 4.4. Araştırmaların Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı	20
Tablo 4.5. Araştırmaların Yöntemlerine/Desenlerine Göre Dağılımları	20
Tablo 4.6. Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımları	21
Tablo 4.7. Araştırmaların Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımları.....	21

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın problem durumuna, problem cümlesine, alt problemlere, araştırmanın önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Dünya genelindeki küreselleşmenin etkisiyle iktisat, siyaset ve sosyal alanlardaki değişimler ve güncel gelişmeler, yönetim alanını da etkilemiştir. Bu doğrultuda yönetim kavramının içeriğinin güncellenmesine ihtiyaç duyulmuş ve bu alanda yeni gelişmelerin ortaya çıkmasıyla bazı değişimlerin yaşanması kaçınılmaz bir hale gelmiştir (Aslan, 2016). Yönetim alanında yaşanan bu değişim ve yaklaşımlardan birisi de yönetişim kavramı olarak ortaya çıkmıştır. 20. yüzyılın sonlarına doğru yönetim alanında ismi çokça duyulan ve gün geçtikçe popülerliği artan yönetişim yaklaşımı, klasik yönetim sistemlerinin işlevselliğini kaybetmesiyle ve yönetim hizmetlerindeki çeşitli aksamaların yaşanmasıyla daha fazla gündeme gelmekte ve önemi gün geçtikçe artmaktadır (İçöz, 2021).

Yönetişim kavramı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programına göre; bir ülkenin yönetimindeki otoritelerin geliştirdiği çeşitli politikalarla sosyal, siyasi ve ekonomik alanlardaki işleri yönetmek için geliştirdiği yönetim uygulamalarını kapsamaktadır (UNDP, 1998). Bu yönüyle yönetişim kavramı; bireyin ve sosyal grupların ilgi ve isteklerini çekinmeden ifade etmesini sağlayan, insanların yasal haklarını kullanmasını kolaylaştıran, yasal yükümlülükleri yerine getirmede istekliliği ortaya çıkaran ve toplumsal farklılıkların birbirine daha kolay bağdaşmasını sağlayarak kurumsal mekanizmaları ve işlemleri içine alan güncel, çok boyutlu ve ilkesel bir yönetim anlayışıdır (Aslan, 2016).

Yönetişim kavramının ilkesel boyutları olarak kabul edilen açıklık, şeffaflık, cevaplanabilirlik, hukukun üstünlüğü, yönetimde etkililik ve stratejik planlama gibi ilkelerle kamudaki yönetim anlayışının yeniden yapılandırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda birçok kurumda yönetsel dönüşümler başlamış olup; bireylere sunulan temel hizmetlerden birisi olan eğitim hizmetlerinde de etkili ve daha verimli bir kamu yönetiminin ortaya çıkması için dönüşümler başlamıştır (Yalçın, 2010).

Yönetişim kavramı alanının eğitim yönetimine entegre olmasıyla birlikte, klasik yönetim anlayışla sınırlandırılmış olan iletişim yollarının daha geniş yelpazede değerlendirilmesi sağlanmış ve yönetişim kavramı etkisini göstermeye başlamıştır. Bu süreç

içerisinde okul yönetişimindeki iletişim ve denetim unsurları diğer paydaşların da katılımıyla birlikte daha yoğun olarak sürdürülmeye başlanmıştır (Gündüz ve Balyer, 2013). Okul yönetiminin dışında kalan paydaşlar, yönetişim uygulamalarıyla birlikte okulda alınan kararları uygulayan olmaktan çıkarak karar alma süreçlerinde daha etkin rol almaya başlamışlardır. Bu bağlamda okul müdürü, karar alma süreçlerinde yetkilerini ve sorumluluklarını diğer paydaşlarla etkin olarak paylaşmaktadır. Dolayısıyla dış denetimin ve sonuç odaklılığının yerini, iç denetim ve süreç odaklılığı almaya başlamıştır. Bu şekilde uygulanan yönetsel uygulamalar ile, yönetim sürecindeki yapılması muhtemel olan hataların erkenden fark edilerek düzeltilmesi ve yaşanabilecek olumsuzlukların önüne geçilebilmesi mümkün görülmektedir (Backman ve Traffort, 2007).

Günümüzde, eğitimdeki geleneksel yönetim anlayışının çağdaş ve yenilikçi yönetim anlayışına dönüşmesinin benimsenmesi, eğitim öğretim hizmetlerinin standart üstü bir niteliğe kavuşması yönünden kaçınılmaz bir hale gelmiştir. Bu nedenle kamu hizmetlerinin en önemli kısmını oluşturan ve ülkenin genel yönetim anlayışının yansıdığı temel birimlerden birisi olan eğitim öğretim hizmetlerinin yönetsel açıdan da çağdaş ve yenilikçi bir yapıya kavuşması gerekmektedir (İçöz, 2021). Bu bakımdan yönetişimin eğitim kurumlarında sağlanabilmesi için öncelikle; okullarda yönetişim algısının nasıl olduğunun tespit edilmesi, yönetişim ilkelerinin eğitim kurumlarında ne kadar uygulandığının bilinmesi, yönetişimin yerleşmesini zorlaştıran faktörlerin ortaya çıkarılması ve okul dışı paydaşların yönetişimle ilgili düşüncelerinin bilinmesi gerekmektedir (Koçyiğit, 2020). Eğitim kurumlarında bu süreçlerin doğru işlemesi halinde, okul yönetiminden okulda yönetişime doğru bir evrimleşmenin gerçekleşeceği düşünülmektedir.

Dünya genelinde eğitim öğretim hizmetlerinin kalitesinin artırılması için eğitim yönetimi alanında yaşanan değişim ve dönüşümlere paralel olarak Türkiye’de de geleneksel yönetim anlayışından çağdaş yönetim yaklaşımına geçilmeye başlanmış ve eğitimdeki bazı reform hareketleriyle eğitim yönetiminde birtakım değişimler yaşanmaya başlamıştır (Sever ve diğerleri, 2018). Eğitim alanında yönetişime geçiş sürecinde olumlu sayılabilecek bu reformlar; okul aile birliklerinin kurulması ve desteklenmesi, e-devlet uygulamalarının oluşturulması ve yaygınlaştırılması, stratejik plan ve toplam kalite yönetimi çalışmalarına önem verilmesi ve seçmeli ders sisteminin geliştirilmesi şeklinde sıralanmaktadır (Biçer, 2006). Ancak eğitim yönetimindeki bu reform ve değişimlerin, eğitim yönetiminden yönetişime geçiş için belirlenen düzenli ve sistematik bir çalışma olmadığı ve daha çok

Türkiye’deki merkez yönetiminin değişmesinin bir sonucu olarak ortaya çıktığı değerlendirilmektedir.

Günümüzde bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı değişimler yalnızca sosyal, siyasal ve iktisadi yönetim anlayışlarını değiştirmemekte olup özellikle bu değişime eğitim kurumları ve eğitim yöneticileri de eşlik etmektedir. Buraya kadar anlatıların ışığında, yönetim sisteminin okullarda yerleşebilmesi için bürokratik açılımların yapılmasından ziyade, okul yöneticilerinin yönetim anlayışlarını değiştirmesi ve yöneticilik özelliklerini geliştirmesiyle mümkün olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle eğitim kurumlarındaki yöneticilere büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu kapsamda yönetimin okullarda yerleşebilmesi için yöneticilerin yönetimdeki yetkilerini paylaşabilmesi; öğretmen, öğrenci ve veliler ile iş birliği içinde çalışabilmesi, üstlerine olan sorumluluk ve hesap verme bilincinin astlarına ve sivil topluma da hesap verme bilincine dönüşmesi gerekmektedir.

Bu çalışma ile; eğitim örgütlerindeki yönetim alanını ile değişen ve yenilenen yönetim anlayışlarının nasıl gerçekleştiğinin bilimsel olarak ayrıntılı bir şekilde irdelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme, yönetim alanında yayınlanan akademik araştırmalardaki eğilimlerin bilinmesi gerekliliğini ortaya çıkarmış ve bu durum, çalışmanın hareket noktasını oluşturmuştur. Yönetim alanındaki bilimsel gelişimi anlayarak, yapılacak olan çözümlerle bu alandaki güncel eğilimleri ortaya çıkarmak, hangi konu alanlarının ne sıklıkla çalışıldığını ve doyumluk yarattığını öğrenmek ve ne tür yeni araştırmalara gereksinim duyulduğunu belirlemek eğitimdeki yönetim alanına nitelik kazandıracaktır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesini “eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalardaki eğilimler nelerdir?” sorusu oluşturmaktadır.

1.1.2. Alt Problemler

Araştırmanın problemi kapsamında aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, yayımlandıkları türe göre dağılımı nasıldır? (derleme, araştırma tezi)
2. Eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, yıllara göre dağılımı nasıldır?

3. Eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, örnekleme yöntemi ve örneklem büyüklüğü dağılımı nasıldır?
4. Eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, desen ve yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
5. Eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, veri toplama araçları nelerdir?
6. Eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, veri analiz teknikleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalara ilişkin bir içerik analizi yapmak ve yapısal açıdan inceleyerek bir alanyazın taraması yapmaktır. Yine araştırmanın, bu alanda çalışma yapacak olan diğer araştırmacılara yönelik önemli katkılar sağlayacağını düşünülmesi, araştırmanın diğer bir amacını oluşturmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yirminci yüzyılın son çeyreğinden sonra dünyada demokratikleşme ve küreselleşmenin beraberinde getirdiği yeni yönetim yaklaşımlarından ‘yönetişimsel anlayış’ dünya üzerinde geniş kabul alanı bulmuştur (Tekeli, 1999). Öyle ki eğitim-öğretim kurumu olan okullar, bireylerin yetiştirilmesinde önemli görev üstlenmekte; kurumlarda görev alan eğitimcilerin sahip oldukları yönetim düzeyleri okulun tercih edilirliliği hakkında da yol gösterici olabilmektedir. Bu kapsamda son yıllarda yönetim kavramının eğitim yönetimi alanında popülerliğinin artmış olması araştırmanın önemini artırmaktadır.

Bilimsel araştırmalarla ortaya konulan ürünlerin sayısı kadar bu ürünlerin niteliği de önemlidir. Özgün, nitelikli, katkı sağlayıcı araştırmalar alanların gelişimini önemli ölçülerde etkilemektedir. Bu bakımdan yapılan araştırmaların eksik kalmış yönlerinin eleştirilmesi, eğitim örgütlerinde yönetim alanında yapılacak yeni araştırmalarda araştırmacılara yol gösterici olacaktır. Yine eğitim örgütlerinde yönetim alanında yapılan araştırmaların doküman inceleme yöntemiyle analiz edildiği benzer bir çalışmaya rastlanmaması ve bu araştırmanın özgün, nitelikli ve katkı sağlayıcı olması bu çalışmayı daha da değerli kılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma; literatürde 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan çalışmaların taranmasıyla sınırlıdır. Google akademik, dergipark ve Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tez merkezinde erişime açık olan çalışmaların veya tam açık olmayan çalışmaların özet kısımlarından yararlanılan tezlerle sınırlıdır.

1.5.Sayıtlar

Bu araştırmanın dayandığı temel varsayım; analizleri yapılacak olan bilimsel çalışmaların Google akademik, Dergipark ve Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'ndaki indeksleme çalışmalarının hatasız ve eksiksiz olarak yapılacağıdır.

1.6. Tanımlar

Yönetişim: Geleneksel yönetim anlayışının aksine yönetimin paylaşımını öne çıkaran, katılımcı, şeffaf, açık ve öngörülebilir bir karar alma sürecini ve hukukun üstünlüğünü benimseyen demokratik yeni bir yönetim paradigmasını ifade eder (World Bank, 1994).

Okul Yönetimi: Eğitim yönetiminin bir alt uygulama alanı olan okul yönetimi; yönetim faaliyetlerinin okul içerisinde sınırlı bir alanda gerçekleştirilmesidir (Bursalıoğlu, 1994).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın ikinci bölümünde okul yönetimi, yönetim, yönetim türleri, yönetişimin ilkeleri, okul yönetimi ve yönetişim ilişkisi başlıkları ele alınmıştır. Son bölümde ilgili araştırmalara değinilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Okul Yönetimi

Okul yönetimi; sınırları eğitim sistemi tarafından belirlenen, bunun yanında örgütsel yapının ve hedeflerin çerçevesinin çizildiği ve hedeflerin okul gibi sınırlı bir alanda uygulandığı yönetim alanıdır (Çelikten, 2001). Eğitimde uygulanan yönetim işinin, eğitime uygulanması eğitim yönetimi kavramını oluştururken, okullara uygulanmasıyla okul yönetimi kavramı oluşmaktadır (Bursalıoğlu, 2010). Yönetimle ilgili olan bu kavramların temsil ettikleri alanlar ve ilgilendikleri sorun alanları, her ne kadar birbiriyle ilişkili olsa da birbirinden ayrıldıkları noktalar da mevcuttur. Eğitim yönetimi, eğitim sisteminin genelini ilgilendiren sorunlarla uğraşırken; okul yönetimi, okullarda oluşan sorunlar ile ilgilenebilir. Diğer bir ifade ile eğitim yönetimi, eğitimi makro düzeyde ele alırken; okul yönetimi, eğitime mikro düzeyde bir bakış açısıyla yaklaşmaktadır (Erdoğan, 2000). Dolayısıyla okul yönetimi; eğitimle ilgili politikaların, kararların ve hedeflerin uygulandığı sınırlı bir alan olarak nitelendirilebilir.

Okul yönetimi işini, okul yöneticileri üstlenmektedir. Yöneticiler, okullarındaki insan ve madde kaynaklarının koordinasyonunda, karar almada ve alınan kararları uygulamada yönetimin teorik ve teknik uygulamaları ile ve ilkelerinden yararlanırlar (Kaya, 1999). Nitekim eğitim sistemi alanında meydana gelen bu değişikliklerin uygulama alanı okullar olduğu için yöneticiler, bu değişiklikleri başarılı bir şekilde okullarına uyarlayarak insan kaynaklarını bu değişikliklere yönetimin imkanlarından faydalanarak inandırırırlar (Çelikten, 2001). Ancak bu durumun oluşabilmesi için yöneticilerin, okul yönetiminde etkililiği sağlaması ve personelinin bu duruma iyi bir şekilde hazırlanması gerekmektedir (Çalık ve Şehitoğlu, 2006)

2.1.2. Yönetişim

Yönetişim kavramı, literatüre ve yönetim alanına yeni giren bir kavram olduğundan sınırları belirlenememiştir. Bu nedenle yönetişim, bütün disiplinler tarafından farklı bakış açılarıyla ele alınmıştır. Yönetişim kavramını, 1989 yılında ilk kez kullanan Dünya Bankası,

bu kavramı kamu yönetimi alanına entegre etmiş ve 1990 yılından sonra da diğer alanlarda popülerliği artan bir kavram haline gelmiştir (Özden, 2013). Nitekim yönetim; İngilizcede “yönetim ve denetim (governance)”; Yunancada “dümen tutmak (kubernan)”; Latince, “kural koymak, yönetmek ve kılavuzluk yapmak (gubernance)” anlamlarına gelmektedir (Bayramoğlu, 2018).

Yönetim; kamu kurum ve kuruluşlarının sahip olduğu yasal bir kuvvet olarak tanımlanırken, yönetim; güncel bir yönetim prosesi gündeme getirerek örgütlerin nasıl idare edileceğine atıf yaparak yönetimdeki değişmeyi ifade etmektedir (Akın, 2008). Yönetişim, Dünya Bankası uzmanları tarafından; “ülkelerin güçlerini ve yetkinliklerini kullanırken kullandıkları üslup”, diğer bir tanımlamada ise “bireylerin iş, eylem, karar ve uygulamalarda, doğrudan veya dolaylı olarak etkilendikleri yüksek katılımlı bir yönetim süreci” olarak ifade edilmiştir (Gündoğan, 2007; s. 5).

Bilim insanları ve tüm disiplinler, yönetişimi kendi alanlarında tanımlayarak farklı bakış açılarıyla yaklaştıklarından ortak bir tanımlama yapılamamıştır (Yüksel, 2000). Örneğin devlet yönetimi alanında yönetişim; yönetimde sadece devlet otoritesinin ve yaptırımlarının olmadığı (Stoker, 1998); tek yönlü yönetim uygulamalarının yerine çok yönlü etkileşimleri içine aldığı (Jessop, 1995); devletlerin yönetim süreçlerine toplumdaki bütün aktörleri yönlendirerek yetkilendirdiği (Tekeli, 1999); devletlerin kürek çekmek yerine, dümen tutarak yönetimi ön gördüğü (Osborn ve Gaebler, 1999); yönetimde merkezîyetçilikten uzaklaşılarak yerel yöneticiliğe önem verilen (Gündoğan, 2010) bir yönetim modeli olarak ifade edilmiştir.

Toplumsal ve kurumsal yönetim alanında yönetişim kavramına yine farklı bakış açılarıyla yaklaşmıştır (Atay ve Kalfa, 2008). Bu alanlarda yönetişim kavramı; toplumsal ve siyasal alanlardaki aktör ve yöneticiler tarafından ilgili sektörlerin yönlendirilmesi ve denetlenmesi için uygulanan faaliyetlerin tamamı (Jan Kooiman, 1993); toplumsal yönelim için yönetmek, birlikte karar almak ve kamuyla özel sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliğini sağlayan yönetim süreçleri (Rhodes, 1997) ve sosyo-ekonomik sorunlarla başa çıkma konusundaki yönetsel bağlılık (Stoker, 1998) şeklinde ifade edilmiştir.

2.1.3. Yönetişim Türleri

Araştırma kapsamında yönetim türleri olarak; küresel yönetim, kurumsal yönetim (kamu yönetimi) ve iyi yönetim olmak üzere üçlü bir sınıflandırma temel alınmıştır.

2.1.3.1. Küresel yönetim. Küreselleşme kavramı, global olarak da karşımıza çıkmakta ve günlük hayatın içerisinde sıkça kullanılan bir kavramdır. Küreselleşmenin getirdiği etkiler, yönetim olgusuyla dolaylı veya doğrudan ilişkilidir. Bu ilişki, yönetim ile küreselleşmeyi birbirine entegre ederek yönetim alanına yansımaktadır (Gündoğan; 2007). Bu doğrultuda küreselleşmeyle birlikte tüm dünyada uzlaşma kültürünün ön planda tutulması yeni ve güncel yönetim arayışlarına neden olmuştur. Dolayısıyla bütün kültürler belli oranlarda küresel yönetimin kapısını aralamış ve yönetim olgusunu kabul etmişlerdir (Karaman, 2000).

Küresel yönetim kavramının dünya gündemine girmesiyle birlikte halihazırdaki yönetimlere karşı alternatif yönetim anlayışları aranmaya başlanmıştır (Yüksel, 2000). Yönetimlerde oluşmaya başlayan bu yeni şekiller yönetim kavramını, kamuda ve özel sektörde somutlaştırmıştır. Küresel yönetimle birlikte ulus devletlerdeki yönetme kapasitesi, kendisini güncelleyerek kamu, özel kuruluş ve sivil toplum kuruluşlarıyla devletin arasında yönetsel iş birliği sağlanmıştır (Özdek, 1999).

2.1.3.2. Kurumsal yönetim. Kamu yönetimi olarak da bilinen kurumsal yönetim, ulus toplumlarında yönetimdeki paydaşlarla toplumun etkileşimini sağlamaktadır. Bu etkileşimde yönetim alanının devreye girmesiyle birlikte yönetim ile ilgili ihtiyaçların karşılanması, değişimin ve dönüşümün önünün açılması sağlanmaktadır (Bozkur, Ergun ve Sezen, 1998). Dünya genelinde yaşanan bu değişimler, özellikle kamu yönetimi alanında yeni yaklaşımları dolayısıyla da yönetimi gerekli kılmıştır. Bu sayede kamu ve hizmet alanlarında paylaşımlar yapılarak, gelirlerdeki adaletin temin edilmesi ve korunması alanında kurumsal yönetim etkili olmuştur (Saylan, 2000). Kamudaki bu yönetim anlayışı ilerledikçe, kamu yönetimlerinden alınan verimlilikler artmış ve kamudan daha fazla etkinlikler beklenmeye başlanmıştır. Bu sayede kamuda, ticari alanlarda dürüstlük ve saydamlık, yönetimde ise etkililik ve güçlülük ön plana çıkmıştır (Özer, 2006).

2.1.3.3. İyi yönetim. Yönetim türlerinden iyi yönetim, ilk defa zayıf ulus yapısına sahip, yönetimde güçsüzlük yaşayan ve gelişmişlikte geride kalmış ülkelerde

kullanılmaya başlanmıştır. Söz konusu bu ülkelerde bireylerin can güvenliğinin sağlanamaması, hukukun işlevselliğini yitirmesi ve adaletin kaybolması gibi durumlar iyi yönetim kavramını uygulamaya sokmuştur. Bununla birlikte kamu harcamalarının adilliği, politikacıların halka hesap verebilirliği ve vatandaşın bilgilendirilmesi için iyi yönetişime gereğinden fazla ihtiyaç duyulmuştur (Yüksel, 2000). Bu kapsamda iyi yönetişimin; devlet yönetimine katılımı sağlama, etkili bir sivil toplumun inşa etme, yargının tarafsızlığını ve bağımsızlığını sağlama, yönetimin şeffaflığını ortaya koyma, rekabeti sağlama ve piyasa ekonomisinin canlanmasını sağlamak gibi misyonları bulunmaktadır (Aktan, 2003).

2.1.4. Yönetişim İlkeleri

Yönetişim, şimdi veya gelecekte yönetim alanında doğacak olan ihtiyaçlara cevap vermek amacıyla yönetimde yozlaşmayı azaltan, her kesimden görüşlerin yönetime yansıtıldığı yeni bir yönetme anlayışını ortaya koymaktadır (Yıldırım, 2004). Bu durum, yönetişimin kapsadığı ve içine aldığı birtakım temel ilke ve unsurlardan kaynaklanmaktadır. Bu güncel yönetim modeli anlayışında cevap verilebilirlik, katılımcılık, hukukun üstünlüğü, saydamlık ve eşitlik ilkeleri temel olarak benimsenmiştir (Aktan ve Çoban, 2011). Araştırma kapsamında da yönetişimin sayılan bu ilkeleri ele alınmıştır.

2.1.4.1. Cevap verilebilirlik. Günümüzde tüm alanlarda bilgilere ulaşma, hizmet sunumundaki kalite ve hizmetlerden yararlanma memnuniyeti insanlar tarafından çeşitli yollarla değerlendirilmektedir. Bu durum, özel kuruluşların ve kamu kurumlarının kendi öz denetimlerini yapmayı beraberinde getirmiş ve yaptıkları her faaliyetle ilgili cevap verilebilirliği mümkün kılmıştır. Bu gelişmeler her türlü iş ve işlemlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesine olanak sağlamaktadır (Acar, 2003).

Yönetişimde cevap verilebilirlik ilkesinin sağlıklı bir şekilde işlenmesi, zamanla hesap verilebilirliğin de önünü açmıştır. Kamu yönetimi alanında, başta gelişmiş ülkeler olmak üzere birçok ülkede olduğu gibi yönetim süreçlerinde ciddi değişimlerin meydana gelmeye başlamasıyla birlikte, bu gelişmeler yasal bir zemin olması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda 2003-2010 yılları arasında Türkiye’de bilgi edinme hakkı ve hesap verme yükümlülüğüyle ilgili yasal düzenlemeler yapılarak hesap verilebilirlik yasal bir zemine oturtulmuştur (Demirkıran, Eser ve Keklik, 2011). Yönetişimin her alanda etkisini göstermesiyle birlikte anayasal koruma altına alınan hesap verme ve cevap verme yükümlülüğü, yetki ve sorumluluk sahibi kişilerin yalnız üst mercilere değil tüm bireylere

hesap vermesinin önünü açmış ve denetim mekanizmalarının oluşturulmasını sağlamıştır (Sözen, 2005).

2.1.4.2. Katılımcılık. Katılımcılık ilkesi, yönetişimin vazgeçilmez ilkelerinden birisidir. Katılımcılık, yönetim organlarıyla kurumların ve ilgili paydaşların arasında, yararın gözetildiği bir ilişki türüdür (Esen, 2012). Siyasetin daha çok konu aldığı katılımcılık ilkesi, bireylerin hem bürokraside hem de siyasetteki karar alma süreçlerinin bütün aşamalarında bulunmasını amaçlayan bir yönetim ilkesidir (Genç, 2012). Bu noktada katılımcılık, demokratik yapıların mevcudiyetinin devamlılığını ve işlevselliğinin gelişmesini sağlayan yönetişimin temel bir ilkesidir (Gündoğan, 2010). Çünkü günümüzde bireyin her türlü politikaların içerisinde etkin bir şekilde yer alması gerektiğinin farkına varılmasıyla, devlet-vatandaş ilişkisinin seviyesi olumlu yönde derinleşmiş ve beklentiler kökleşmiştir (Kösekahya, 2003; Abubakar, 2021).

2.1.4.3. Hukukun üslûğü ilkesi. Yönetişimin başarı bir şekilde sürdürülebilmesi için, kamuyla sivil toplum arasında gerçekleşen etkileşimdeki şeffaflığın ve açıklığın hukuk sistemiyle koruma altına alınması gerekir. Dolayısıyla bu durum, ilkesel prensipler ile hukukun üstünlüğünü gerektirmektedir (Aktan ve Çoban, 2006). Bu durum, kamudaki hukuk devleti prensiplerinin benimsenmesini ve buna bağlı olarak da yargısal üstünlüğün desteklenmesini gerektiren bir ilkeyi ortaya çıkarmıştır. Ancak bu ilke, sistem içerisindeki tüm paydaşların hukuk sistemine saygı göstermesiyle anlam kazanır. (Saygılıoğlu ve Arı, 2002).

2.1.4.4. Saydamlık ilkesi. Şeffaflık olarak da nitelendirilen saydamlık, yönetişimin olmazsa olmaz ilkeleri arasında gelmektedir. Gelenekçi yönetimlerde, dışarıya karşı kapalı olma ve gizlilik eleştirilen ilkelere oluşturur. Şeffaflık ise siyaset başta olmak üzere tüm bürokraside ve yönetimin olduğu tüm alanlarda olması istenen bir ilke olmuştur. Yöneticilerin şeffaflığı, beraberinde sorumluluğu da getirmektedir. Bu bakımdan yönetişimin ilkeleri birbirinden bağımsız düşünülemez ve birbirini gerektirir (Duman, 2006). Ancak yönetim ve yöneticilerin çıkarlarını gizli tuttuğu yönetim anlayışları, yönetişimin saydamlık ilkesine zarar vermektedir (Aliefendioğlu, 2001). Bu bakımdan saydamlık ilkesi, açıklığı ön planda tuttuğundan yönetim için oldukça önemlidir. Yönetimlerde şeffaflığın sağlanabilmesi için açık ve şeffaf politikaların geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır (Yıldırım, 2004).

2.1.4.5. Eşitçilik. Yönetimsel anlamda eşitlik, bütün vatandaşların refah seviyesinin geliştirilmesi amacıyla devletlerin sosyal adaleti sağlamada kullandığı önemli bir ilkedir. Diğer bir ifadeyle yönetişimde eşitçilik ilkesine göre; bütün bireyler yönetim önünde eşit statüye, eşit niceliğe ve eşit niteliğe sahiptir (Yücel, 2015). Bu ilke günlük hayat içerisinde gerçekleşen durumlarda tarafsızlığı ve adaleti sağlarken, bütün herkesi ortak hedefler etrafında da birleştirebilmektedir Özellikle günümüzde gerçekleşen tartışmalarda, yönetişimin eşitçilik ilkesi sayesinde yoksullara, kadınlara, istihdam alanlarına ve diğer sorunsallara daha fazla önem verilerek yaklaşmaktadır (Aşkın, 2003).

Eşitçilik ilkesi, sosyal hukuk devlet anlayışında bireyi önceler. Bu bakımdan yöneticilerin de bu ilkeyi özümseyerek uygulayan bir yönetim anlayışı sergilemesi gerekir. Yöneticilerin tüm vatandaşlara eşit mesafede olması ve eşit hizmet götürmesi bu yönden oldukça önemlidir. Eşitçilik ilkesiyle kamu hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan sorunları en aza indirgeyerek kaliteli bir hizmet verilmesini sağlayacaktır (Çukurçayır, 2003).

2.1.5. Okullarda Yönetişim ve Faydaları

Okullar, eğitimdeki kamusal alanı temsil etmekle birlikte toplumun gelişmesine ve kalkınmasına önemli ölçüde katkı sağladığı için yönetişimi benimsemesi gerekmektedir. Bu noktada merkez yönetimden başlanarak okul yönetimlerine kadar olan yönetim süreçlerinde yönetişime gereken önem verilerek bu anlayış içselleştirilmelidir (Soto, 2016). Okullarda bu içselleşmenin gerçekleşmesi için birçok neden bulunmaktadır. Mevzuatlar, öğretim programları, öğrencilerin sosyal gelişimi, maddi kaynakların bilinçli kullanımı, insan kaynaklarının koordinasyonu ve rekabetçi bir sistemin oluşturulabilmesi ve devamının sağlanması gibi nedenler, okullarda yönetişimi zorunlu hale getirmektedir. Bu nedenlerle yönetişim anlayışı birleştirilirse, insan haklarının değerleri güçlenebilir ve eğitim sistemleri başarıya ulaşabilir (Backmen ve Trafford, 2007).

Okul yöneticileri, yönetişim anlayışını ve yönetişim ilkelerini okullarına ne oranda kazandırdığının ve ne kadar yol aldığının kilit göstergeleri bulunmaktadır. Okullardaki yönetişim için söz konusu olan bu kilit alanlar; liderlik ve kamu önünde hesap verebilirlik (Eryılmaz ve Biricikoğlu, 2011); değer merkezli eğitim (Milli Eğitim Bakanlığı, 2004); iş birliği ve iletişim (Bolat, 1996); öğrenci disiplini (Kayabaşı ve Cemaloğlu, 2007) şeklindedir. Bu kilit göstergeler okullarda alınan kararların şeffaflıkla uygulandığını, denetimde adaletin sağlandığını, yöneticilerin görev ve sorumlulukları yerine getirdiğini,

yalnızca ast üst ilişkisinin olmayıp çok yönlü iletişim yollarının açık olduğunu ve nitelikli eğitim faaliyetlerinin yapıldığını gösterir (Yüner ve Burgaz, 2019).

Okul yönetişimi, okullara verimliliği, rekabeti, girişimciliği ve iş birliğini geliştirerek yarar sağlar (Malkoç, 2006). Yine okul yönetişimi; disiplini olumlu yönde geliştirmede, kararlara katılımın sağlanmasında, personele sorumluluk kazandırılmasında, öğrencilerde motivasyonu ve başarıyı sağlamada, velilerin okulları değerlendirebilmesinde, rekabet ortamlarının oluşmasında ve demokrasinin sürdürülebilir bir yapıya ulaşmasında oldukça yararlıdır (Backmen ve Trafford, 2007).

2.2. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde eğitim örgütlerinde yönetim alanında yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Yapılan alanyazın incelemesinde, yönetim konu alanının başka bir değişkenle olan ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır. Örneğin; Gül (2021) araştırmasında ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öz liderlik ve okul yönetişimi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. 2019-2020 eğitim- öğretim yılında Çanakkale ili Merkez ilçelerinde görev yapan 308 ilkokul ve ortaokul öğretmeniyle gerçekleştirilen çalışmada, Yüner (2019) tarafından geliştirilen Okul Yönetişimi Ölçeğiyle veriler elde edilmiştir. Veriler SPSS 21.0 programıyla analiz edilmiştir. Araştırmanın ulaştığı sonuca göre; "hukuka bağlılık, katılım, şeffaflık alt boyut ve okul yönetişimi uygulamalarının gerçekleşmesine ve benimsenmesine ilişkin algı puanlarıyla öz liderlik puanları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkinin olduğu" ortaya çıkmıştır. Gül 'ün (2021) araştırmasında olduğu gibi aynı yönde bir çalışma olan Yüner'in (2018) doktora çalışmasında; okul yönetişimi ile okul iklimi arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma nicel desende yürütülmüştür. 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kayseri ili merkez ilçelerinde görevli özel ortaöğretim kurumlarda görev yapan 375 öğretmenle çalışma gerçekleştirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen "Okul Yönetişimi Ölçeği" ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizi t-testi, ANOVA ve post hoc testlerinde LSD testi, Pearson Korelasyon katsayısı ve çok değişkenli regresyon analiziyle yapılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre; okul yönetiminde "Hukuka Bağlılık" ve "Katılım" boyutlarının okul ikliminin anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Yine araştırmanın değişkenlerine göre hem okul ikliminde hem de yönetim düzeyinde

anlamli ilişkilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu iki araştırmada da yönetişimin diğer bir değişkenle olan ilişkisi incelenmiştir.

Yine yapılan alanyazın incelemesinde eğitim çalışanlarının yönetişim algılarının ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Örneğin; İçöz'ün (2021) araştırmasında Konya ilinin merkez Karatay ilçesindeki görevli ilkokul ve ortaokul öğretmenleriyle yöneticilerin yönetişim algılarını ölçerek bu algının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını irdelemeyi amaçlamıştır. Araştırma nicel desende yürütülmüştür. Araştırmacının hazırladığı; İlköğretim Okullarının Yönetişim Özelliklerine Sahip Olma Düzeyleri başlıklı ölçek, 34 yöneticiye ve 242 öğretmenle uygulanmıştır. Veriler SPSS Statistics 24 programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuca göre; yönetici ve öğretmenlerin yönetişim konusunda algıları yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. İlkokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin ortaokullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere göre, yöneticilerin de öğretmenlere göre yönetişim algıları daha yüksektir. Yaş değişkeninde 35 yaş altı katılımcıların 35 yaş üstü katılımcılardan daha düşük düzeyde yönetişim algılarının olduğu saptanmıştır. Mezuniyet, cinsiyet, medeni durum, mezun olunan fakülte ve mesleki kıdem değişkenleri açısından katılımcıların yönetişim algılarında anlamli bir farkın oluşmadığı tespit edilmiştir. Araştırma, eğitim çalışanların algılarını, demografik değişkenlere göre de ele almıştır.

Eğitim alışanlarının yönetişim özelliklerine sahip olma düzeylerinin araştırıldığı Aslan'ın (2016) araştırmasında “şanlıurfa ilinin merkez ilçelerinde bulunan özel ve devlet ilkokul, ortaokul ve liselerinde görev yapan öğretmen ve yöneticilerin yönetişim özelliklerine sahip olma düzeylerini belirlemek ve yönetişim özelliklerine sahip olma düzeylerini karşılaştırarak bazı değişkenlere göre anlamli farklılık gösterip göstermediğini saptamayı” amaçlamıştır. Araştırmanın verilerine ulaşmak için öğretmen ve yöneticilerin yönetişim özelliklerine sahip olma düzeylerini ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre; özel okulların yönetişim düzeylerinin devlet okullarına göre daha yüksek düzeyde olduğu; erkek katılımcıların yönetişim düzeylerinin kadınlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yine görev açısından yöneticilerin yönetişim algılarının öğretmenlere göre daha yüksek olduğu; 20 yıl ve üzerinde görev süresi olan katılımcıların yönetişim algıları, 6-10 yıl arasında görev yapan katılımcılara göre daha yüksektir. 41-50 yaş arası olan öğretmenlerin ve yöneticilerin yönetişim düzeyleri, 30 yaş ve altı olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Alanyazında eğitim sistemleriyle yönetim arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçlayan çalışmalara da rastlanmıştır. Örneğin; Yılmaz'ın (2006) araştırmasına göre; yapılandırmacı eğitim sistemiyle günümüz küresel şartlarına uyum sağlayan, duyarlı ve topluma saygılı olan nesiller yetiştirmeyi temel alan yönetim alanı arasındaki ilişkinin yönü tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örnekleme, Trabzon ili merkez ilçelerinde görev yapan 182 müdür ve müdür yardımcısından oluşmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; yapılandırmacı eğitimle yönetim arasında anlamlı ve pozitif bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.. Katılımcıların yapılandırmacı eğitim ve yönetim sistemi boyutlarına yaklaşımları cinsiyete, mesleki pozisyona, eğitim düzeyine ve görev süresine göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Yine demografik değişkenler açısından yöneticilerin uyguladıkları yönetimin, yapılandırmacı eğitim sistemine herhangi bir etkisinin olmadığına ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Yurtdışında yapılan bazı araştırmalarda yönetimi yordayan değişkenler ele alınmıştır. Örneğin; Adjei, Milondzo ve Boadua'nın (2009) araştırmalarında öğretmen etkinliğinin, okul yönetimine, öğrenci performansına, veli ve toplum katılımına etkisini incelemişlerdir. 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Botsvana'da 45 ilkokul ve ortaokulda gerçekleştirilen araştırmanın sonucuna göre; aile ve sosyal katılımın olduğu okullardaki öğretmenlerin çok etkili olduğu, olumlu davranış ve öğrenci başarısına yol açtığı ortaya çıkmıştır. diğer bir sonuca göre ise; katılımın disiplini sağladığı, öğrencilerin okula zamanında gitmesini sağladığı, öğrencilerin ödevlerini yaptığı ve öğretmenlerin ihtiyaç duyduklarında destek alacaklarından emin oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yurtdışında yapılan çalışmalarda, okullardaki yönetim süreçleri de ele alınmıştır. Örneğin; Ağdelen (2007) araştırmasında öğretmen görüşlerine göre ortaokullardaki yönetim süreçlerini incelemeyi amaç edinmiştir. KKTC'nde yürütülen çalışmada cinsiyet değişkeninin öğretmen görüşlerinde fark oluşturup oluşturmadığını incelemiştir. Karar verme, planlama, örgütleme, etkileme, iletişim, eşgüdümleme ve değerlendirme süreçlerinin her biri için 4 soru ile sorgulanmıştır. Araştırma sonucuna göre; karar, planlama, iletişim süreçlerine ilişkin öğretmen görüşleri farklılaşmazken, örgütleme, etkileme, eşgüdüm ve değerlendirme süreçlerinde cinsiyet değişkeni anlamlı fark oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan literatür incelemesinde, eğitimde yönetim alanında yapılmış bilimsel çalışmaları doküman inceleme yöntemiyle araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu

alanda bu araştırma ilk olma özelliği taşımaktadır. Araştırmanın özgün, nitelikli ve katkı sağlayıcı olması bu çalışmayı değerli kılmaktadır. Bu bakımdan yapılan araştırmaların eksik kalmış yönlerinin eleştirilmesi ve araştırmalardaki eğilimlerin belirlenmesi eğitim örgütlerinde yönetim alanında yapılacak yeni araştırmalarda araştırmacılara yol gösterecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Araştırmanın üçüncü bölümünde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanma süreci ve veri analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın amacı, 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan makale ve tezlere ilişkin bir içerik analizi yapmak ve yapısal açıdan inceleyerek bir alanyazın taraması yapmaktır. Araştırmanın amacı doğrultusunda bu araştırma nitel desende yürütülmüştür. Nitel araştırma; görüşme, gözlem ve belge analizi gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği bir araştırma modelidir (Ergün, 2015). Bu bağlamda nitel araştırma; kuram oluşturmanın temel alındığı bir anlayış ile sosyal olguların bağlı bulunduğu çevre içerisinde araştırma yapma ve anlam vermeyi ön plana çıkaran bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel bir yöntemin benimsendiği bu çalışmada, doküman analizi tekniğinden faydalanılmıştır. Forster'e (1995) göre doküman analizi; dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanma aşamalarına göre yapılır. Doküman analizi gözden geçirme (yüzeysel inceleme), okuma (ayrıntılı inceleme) ve yorumlamayı içerir. (akt. Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini; eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalar oluşturmaktadır. Örneklemi ise, 2011-2021 yılları arasında yapılmış olan ve Google akademik, Dergipark ve Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın veri tabanında eğitim öğretim konu alanında yayınlanan 15 tez ve 10 makale olmak üzere toplam 25 çalışma oluşturmuştur.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, tez inceleme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Tez inceleme formu araştırmacı tarafından excel tablosu oluşturularak bölümlerin kodlandığı 6 alandan oluşturulmuştur. Tez inceleme formu araştırmanın alt problemlerinin kapsamında elde edilmek istenen bölümle göre geliştirilmiştir. Bu bölümler araştırmanın alt problemleriyle eşleştirilmiştir. Buna göre tez inceleme formunda sırasıyla; araştırmaların yayınlandıkları

tür, yayımlandıkları yıl, örnekleme yöntemi ve örnekleme büyüklüğü, desen ve yöntemleri, veri toplama araçları ve veri analizi teknikleri bölümleri yer almaktadır.

3.4. Verilerin Toplanma Süreci

Araştırma için gereksinim duyulan veriler, araştırmacı tarafından Türkiye’de yapılmış araştırmaların Google akademik, Dergipark ve Yüksek Öğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı veri tabanında anahtar kavram olan “eğitimde yönetim” kelimesi, veri tabanına girilerek eğitim öğretim alanında tarama yapılmıştır. Bu doğrultuda 2011-2021 yılları arasında yapılan ve araştırmanın sınırlılıklarında belirtilen tanımlara uyan 25 çalışmaya ulaşılmıştır. Erişimi engelli olan çalışmalar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Erişim izni olan ve eğitim örgütlerinde yönetim ile ilgili eğitim öğretim konu alanında yayınlanan lisansüstü tezler öncelikle bilgisayar ortamına indirilerek kaydedilmiştir. Daha sonra, bilgisayar ortamına aktarılan her araştırma için, tez inceleme formunda yer alan ilgili bölümler kodlanmıştır. Elde edilen veriler araştırmanın bulgular bölümünde raporlaştırılarak yorumlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemeye dayalı olarak içerik analizleri yapılmıştır. İçerik analizinin asıl amacı, ulaşılan verileri açıklamaya yardımcı olacak kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmektir. Ulaşılan verilerin, içerik analizi yapılırken derinlemesine bir işleme sokulur ve yeni kodlar-kavramlar oluşturulur. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Tez inceleme formuyla derlenen veriler, sayısal verilere dönüştürülmüştür. Tez inceleme formunun bölümlerinden ulaşılan veriler, araştırmanın bulgular bölümünde tablolar şeklinde gösterilmiştir. Tablolarda verilerin dağılımları hesaplanmış ve raporlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; elde edilen verilen yapılan betimsel analizleri sonucunda ulaşılan bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında; Türkiye’de 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, yayımlandıkları türe göre (derleme, araştırma tezi) dağılımları incelenmiştir. Elde edilen verilere ilişkin dağılım Tablo 4.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. *Araştırmaların Yayımlandıkları Türe Göre Dağılımları*

Tür	Frekans(<i>f</i>)	Yüzdelerik (%)
Araştırma Tezi	15	60
Derleme	10	40
Toplam	25	100

Tablo 4.1.’e göre 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, yayımlandıkları türe göre dağılımı incelendiğinde, 15 araştırmanın araştırma tezi türünde (%60), 10 araştırmanın ise derleme türünde (%40) yayınladığı görülmektedir. Araştırma tezi türünde yayınlanan çalışmaların sayısı, derleme türünde yayınlanan araştırmaların sayısına göre daha yüksektir.

4.2. İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında; Türkiye’de 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, yıllara göre dağılımları incelenmiştir. Elde edilen verilere ilişkin dağılım Tablo 4.2.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. *Araştırmaların Yayımlandıkları Yıla Göre Dağılımları*

Yıl	Frekans(<i>f</i>)	Yüzdelerik (%)
2011	-	-
2012	-	-
2013	-	-
2014	1	4
2015	1	4 (devamı arkadadır)

Tablo 4.2. Araştırmaların Yayınlandıkları Yıla Göre Dağılımları (Devamı)

Yıl	Frekans(f)	Yüzdelik (%)
2016	2	8
2017	2	8
2018	2	8
2019	2	8
2020	6	24
2021	9	36
Toplam	25	100

Tablo 4.2. incelendiğinde; 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların 2014 yılından itibaren yayınlanmaya başladığı görülmektedir. İlgili alanda yayınlanan çalışmaların en fazla 9 çalışmayla 2021 yılında (%36) yayınlandığı görülmektedir. 2021 yılını 6 çalışmayla (%24) 2020 yılı takip etmektedir. 2016-2017-2018 ve 2019 yıllarında 2'şer çalışma yapılmıştır. 2014 ve 2015 yıllarında ise 1'er çalışma yayınlanmıştır. Son yıllarda yayınlanan çalışma sayısında ciddi bir artış gözlemlenmektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında Türkiye'de 2012-2022 yılları arasında Türkiye'de eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, örnekleme yöntemi ve örneklem büyüklüğü dağılımları incelenmiştir. Örneklem alma yöntemine ilişkin elde edilen verilere ilişkin dağılım Tablo 4.3.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.3. Araştırmaların Örneklem Alma Yöntemine Göre Dağılımı

Örnekleme Yöntemi	Frekans(f)	Yüzdelik (%)
Basit Seçkisiz Örnekleme	16	64
Kolay Ulaşılabilir Örnekleme	6	24
Doğrudan Sayım	2	8
Belirtilmemiş	1	4
Toplam	25	100

Tablo 4.3. incelendiğinde; 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalarda, 3 farklı örneklem alma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda en fazla kullanılan örneklem yaklaşımının, basit seçkisiz örnekleme (f=16 %64) yöntemi olduğu anlaşılmaktadır. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi 6 araştırmada (%24) kullanılmıştır. 2 araştırmada (%8) doğrudan sayım yöntemine başvurulmuştur. 1 araştırmada ise örnekleme yöntemine ilişkin bir bulguya rastlanmamıştır.

Araştırmalardaki örneklem büyüklüğüne ilişkin elde edilen verilere ilişkin dağılım Tablo 4.4.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.4. *Araştırmaların Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı*

Örneklem Büyüklüğü (Kişi Sayısı)	Frekans(f)	Yüzdelerik (%)
0-100	2	8
100-200	6	24
200-300	4	16
300-400	8	32
500 ve üzeri	5	20
Toplam	25	100

Tablo 4.4. incelendiğinde; 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalardan, en fazla 8 çalışmada (%32) 300-400 arası kişiden oluşan örneklem grubuyla çalışıldığı görülmektedir. İkinci sırada ise 6 çalışmayla (%24) 100-200 arası kişiden oluşan örneklem grubuyla çalışılmıştır. En az 2 çalışmada 0-100 arası kişiden oluşan örneklem büyüklüğüne rastlanırken 500 ve üzeri örneklem sayısına sahip araştırma sayısı 5'tir (%20).

4.4. Dördüncü Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında Türkiye'de 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, desen ve yöntemlerine göre dağılımları incelenmiştir. Elde edilen verilere ilişkin dağılım Tablo 4.5.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.5. *Araştırmaların Yöntemlerine/Desenlerine Göre Dağılımları*

Araştırma Yöntemi/Deseni	Frekans(f)	Yüzdelerik (%)
Nicel Yöntem	22	88
Nitel Yöntem	-	-
Karma Yöntem	3	12
Toplam	25	100

Tablo 4.5.'e göre 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalardan araştırma yöntemi/deseni dağılımı incelendiğinde, araştırmalarda en fazla nicel yöntemin (f=22 %88) tercih edildiği görülmektedir. 3 çalışma karma yöntemle (%12) yapılmıştır. Nitel yöntemle ilgili herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

4.5. Beşinci Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi kapsamında Türkiye’de 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmaların, veri toplama araçlarının dağılımları incelenmiştir. Elde edilen verilere ilişkin dağılım Tablo 4.6.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.6. *Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımları*

Veri Toplama Araçları	Frekans(f)	Yüzdeler (%)
Ölçek	22	88
Görüşme Formu	-	-
Ölçek+Görüşme Formu	3	12
Toplam	25	100

Tablo 4.6.’ya göre 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalarda çoğunlukla ölçekle veri toplama yönteminin (f=22 %88) kullanıldığı görülmektedir. Hem ölçek hem de görüşme formu kullanılan çalışma sayısı 3’tür. Sadece görüşme formunun kullanıldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır.

4.6. Altıncı Alt Probleme Yönelik Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi kapsamında Türkiye’de 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalarda kullanılan veri analiz tekniklerine ilişkin dağılımlar incelenmiştir. Elde edilen verilere ilişkin dağılım Tablo 4.7.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. *Araştırmaların Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımları*

Veri Analiz Teknikleri	Frekans(f)	Yüzdeler (%)
Varyans Analizi	9	36
Açıklayıcı Faktör Analizi	6	24
Anova	5	20
Korelasyon Analizi	3	12
Varyans+İçerik Analizi	2	8
Toplam	25	100

Tablo 4.7. incelendiğinde 2011-2021 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalarda en fazla veri analiz yöntemi olarak varyans analizi (f=9 %36) yöntemi kullanılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi (%24) 6 çalışmada,

Anova (%20) 4 çalışmada ve Korelasyon Analizi (%12) 3 çalışmada veri analiz yöntemi olarak tercih edilmiştir. Hem varyans hem de içerik analizini kullanan çalışma sayısı (%8) 2'dir.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın beşinci bölümünde tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de 2012-2022 yılları arasında eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan bilimsel araştırmalara ilişkin bir içerik analizi yapmak ve yapısal açıdan inceleyerek bir alanyazın taraması yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda incelenen bilimsel araştırmaların; yayımlandıkları tür, yayımlandıkları yıl, örnekleme alma yöntemi, örneklem büyüklüğü, desen ve yöntemleri, veri toplama araçları ile veri analizi yöntemlerinin dağılımları analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulardan ulaşılan sonuçlara göre;

- Eğitim örgütlerinde yönetim konu alanı, daha çok araştırma tezlerinde ele alınmaktadır.
- Araştırmalar en fazla 2021 yılında yayınlanmıştır.
- Araştırmalarda örneklem alma yöntemi olarak en çok basit seçkisiz örneklem alma yöntemi kullanılmıştır.
- Araştırmalardaki örneklem sayısı 300-400 kişi arasında belirlenmiştir.
- Araştırmalar çoğunlukla nicel desende yürütülmüştür.
- Araştırmalarda veriler çoğunlukla ölçek yöntemiyle toplanmıştır.
- Araştırmalarda veri analizi yöntemi olarak en çok varyans analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında; her alt probleme ilişkin bir sonuca ulaşıldığı görülmektedir. Araştırmanın sonuçları, incelenen araştırmalardaki eğilimleri ortaya koymaktadır. Araştırma sonuçlarının somut verilere dayandırıldığı görülmektedir. Sayılan bu nedenlerden dolayı araştırmanın amacına ulaştığını söylemek mümkün olabilir.

Araştırmanın ulaştığı sonuca göre; eğitim örgütlerinde yönetim konu alanı, daha çok araştırma tezlerinde ele alınmaktadır. Araştırma tezlerinin sadece lisansüstü öğrencileri tarafından hazırlanması bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir. Derleme çalışmalarının yayınlanmasında böyle bir sınırlama söz konusu değildir. Buna rağmen derleme sayısının ilgili konu alanında yayınlanan araştırma tezine göre az olması düşündürücü bir durumdur. Araştırma tezi kapsamında yayınlanan çalışmaların fazla olması, yüksek lisans

öğrencilerinin eğitimde yönetim alanına daha çok ilgi göstermesi anlamına gelebilir. İlgili alanda yayınlanan tezlerde bütünlüğün sağlanabilmesi için makale sayının artırılması gerektiği söylenebilir.

Araştırmanın ulaştığı bir diğer sonuca göre araştırmalar en fazla 2021 yılında yayınlanmıştır. 2014 yılından itibaren yönetim alanında yapılan araştırmaların sayısında sürekli bir artış görülmektedir. Yönetimin eğitim yönetimi alanında öneminin artmaya başlamasına paralel olarak araştırmacıların yönünün yönetim alanına doğru evrildiği söylenebilir. Bununla birlikte araştırmacıların yönetimi her yönüyle açıklamaya çalışma çabaları, yönetim alanındaki araştırmaların son dönemlerdeki yoğunluğu önemli oranda arttırmış olabilir. Son 10 yıllık süre zarfında eğitim örgütlerinde yönetim alanında yayınlanan ilk çalışmanın 2014 yılında yayınlanmış olması ise yönetim alanı adına düşündürücü bir durumdur. Yönetimde gelişimi ve değişimi ele alan böylesine önemli bir konunun geç araştırılmaya başlanmış olması, bilim insanlarının 2011-2014 yılları arasında konuya yeterli ilgiyi göstermemiş olmasıyla açıklanabilir.

Araştırmanın ulaştığı diğer bir sonuca göre; araştırmalarda örneklem alma yöntemi olarak en çok basit seçkisiz örneklem alma yöntemi kullanılmaktadır. Yine azımsanmayacak sayıda kolay ulaşılabilir örnekleme alma yöntemi de kullanılmıştır. Yine araştırmalarda 300-400 kişi arasında örneklem büyüklüğünün alınması araştırmaların önemli bir kısmının nicel yöntemle yapılmasıyla açıklanabilir bir durumdur. Araştırmaların genellikle öğretmenler ile yapılması kolay örnekleme alma yönteminin ortaya çıkmasında ve örneklem sayısının fazla olmasında etkili olmuş olabilir. Çünkü öğretmenlerin sayıca fazla olması ve kolay ulaşılabilir olmaları araştırmalardaki bu sonuca bağlanabilir. Ancak evrenin tamamına ulaşabilen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yine de araştırmalarda çoğunlukla örneklem almayla ilgili gerekli bilgilerin çoğunlukla yer alması araştırmaları güvenilir kılabilir. Çünkü bilimsel araştırmalarda, çalışmanın aşamalarıyla ilgili bilgi verilmesi, araştırmaların güvenilirliği ve geçerliği açısından önemlidir (Akar, 2018).

Araştırmaların çoğunlukla nicel desende yürütüldüğü görülmüştür. Bu durum, Türkiye'de yapılmış olan eğitim çalışmalarının önemli bir kısmının nicel karaktere sahip olmasıyla (Göktaş ve diğerleri, 2012) açıklanabilir. Karma desenlerin kullanıldığı çalışma sayısı ise çok azdır. İncelenen araştırmalarda nitel deseni kullanan herhangi bir araştırmaya ise rastlanmamıştır. Bu durum eğitim örgütlerinde yönetim alanının derinlemesine incelenmediği anlamını taşıyabilir. Nitel ve karma yöntemin nicel yöntemle göre nispeten Türkiye'deki

literatürde yeni olması, nicel yöntemle alışmış araştırmacıların iyi bildiği yöntemi bırakıp hâkim olmadığı bir yöntemle çalışma yapmak istememesi veya nitel ve karma araştırmaların araştırmacıları daha fazla yoran bazı süreçler içermesi (Hatipoğlu ve diğerleri, 2018) gibi bazı nedenlerden dolayı bu yöntemlerle yeteri kadar çalışma yapılmadığı söylenebilir.

Araştırmada ulaşılan diğer bir sonuca göre; yönetim alanında yapılan araştırmalarda, verilerin çoğunlukla ölçek yöntemiyle toplandığı görülmüştür. Nicel yöntemlerle yapılan çalışmaların sayısının fazla olması bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir. Bir başka nedeni ise diğer veri toplama yöntemlerine (görüşme, gözlem) göre farklı bölgelerden çok daha büyük gruplara hızlı uygulama olanağının olması ve maliyetinin daha düşük olması gibi avantaj sağlaması (Thomas, 1998) bununla birlikte toplanan verilerin analizinin görüşme yöntemiyle toplanan verilerin analizinden daha kolay olması araştırmalarda ölçeğin tercih edilmesine neden olabilir.

Araştırmalarda veri analizi yöntemi olarak en çok varyans analizi yöntemi kullanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi ve Anova analiz tekniklerinin sayısı da azımsanmayacak sayıdadır. Bu sonuçların ortaya çıkmasında yönetimin alanının demografik değişkenlere göre değişip/değişmediğinin incelenmesiyle açıklanabilir. Bu sonuçlar, araştırmacıların öncelikle mevcut durumu ortaya koyma eğilimi içerisinde oldukları anlamını çıkarmaktadır. Bu sonuç önceden yapılmış olan bazı içerik analizi çalışmalarının sonuçlarıyla da örtüşmektedir (Doğan ve Tok, 2018; Koşar ve diğ., 2017; Koşar, 2018; Göktaş ve diğerleri, 2012).

Araştırmanın sonuçları bütünsel olarak ele alındığında, eğitim örgütlerinde yönetim konu alanında yayınlanan makale ve tezlerin sayısının nicelik bakımından yetersiz olduğu görülmüştür. Nitekim ilgili alanda son 10 yıl içerisinde sadece 15 tez ve 10 makale yayınlanmıştır. Bu durum, eğitim yönetimi alanında çalışmalar yapan araştırmacıların eğitim örgütlerinde yönetim konu alanına gereken ilgiyi göstermediği şeklinde anlaşılmaktadır. Ancak bu durum kamu yönetimi alanında araştırma yapan araştırmacılar için geçerli değildir. Yönetimle ilgili yerel yönetimlerde ve kamu yönetimi alanlarında hem çok sayıda araştırma yapılmış hem de yönetim alanı farklı boyutlarıyla ele alınmıştır. Bu nedenle tüm dünyada evrensel bir yönetim anlayışı olarak kabul edilen yönetim konu alanına, eğitim yönetimi alanında çalışmalar yapan araştırmacıların gereken önemi vermeleri ve bu alana yoğunlaşılması gerektiği söylenebilir.

Eğitim örgütlerinde yönetim alanında yayınlanan çalışmaların sadece nicel yöntemler kullanılarak araştırılması da dikkat çekici bir durumdur. Halbuki yönetim alanı bireyi, birey davranışlarını, bireylerin iş, eylem ve kararlarını, siyaseti ve yönetimdeki tüm aktörleri ilgilendiren geniş bir alan olduğu apaçık ortadadır. Böylesine geniş bir konu alanının yüzeysel değil de derinlemesine bir bakış açısıyla değerlendirilmesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir. Yeni yapılacak çalışmalarda bu durumun göz ardı edilmemesi gerektiği söylenebilir.

5.2. Öneriler

Bu bölümde, araştırmanın sonuçlarına dayanarak önerilerde bulunulmuştur.

- Yönetişim kavramının eğitim yönetimi alanı için önemi düşünöldüğünde; bu alanın bilim gündeminde kalmasını sağlamak için güncel ve özgün nitelikte çalışmalara yer verilebilir.
- Eğitimde yönetim konu alanının derinlemesine araştırıldığı nitel yöntemlerin ve karma yöntemlerin kullanıldığı araştırmalar yapılabilir.
- Eğitimde yönetim alanı makalelerde daha çok yer alabilir.
- Verilerin elde edilmesinde çeşitlilik ve zenginlik sağlanabilir.
- Eğitimde yönetim alanında yurtdışında yapılmış olan araştırmaların da içerik analizleri yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abubakar, M. (2021). Yerel yönetimlerde karar verme süreçleri ve adem-i merkezileşme. *International European Journal of Managerial Research Dergisi (EUJMR)* 5(1), 2602 – 4179.
- Acar, P. (2003). *Cevap verebilirlik ve iyi yönetim, iyi yönetişimin temel unsurları*. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını.
- Adjei, A., Milondzo, K. & Boadua, N. (2009). Parent community involvement in school governance and its effects on teacher effectiveness and improvement of learner performance. *Educational Reseach and Revies*, 4 (3), 96-105.
- Ağdelen, B. ve Ağdelen, Z. (2007). *Analyzing the perceptions of educators concerning the execution of managerial processes in elementary schools and determining the training needs*. 7th International Educational Technology Conference: Educational Technology for Innovation and Change in Education, North Cyprus
- Akın, M. A. (2008). *Yerel yönetimlerde yeni bir yönetim anlayışı “yönetişim” ve çalışanların bu yeni yaklaşıma bakışı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktan, C. C. (2003). *İyi yönetim ve demokrasi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Aktan, C. ve Çoban H. (2006), Kamu sektöründe iyi yönetim ilkeleri. www.canaktan.org sayfasından erişilmiştir.
- Aliefendioğlu, Y. (2001). Hukuk, hukukun üstünlüğü, hukuk devleti. *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 25-33.
- Altrichter, H. & Merki, K. (2008). *Handbuch neue steuerung im schulsystem (handbook new steering in the school system)*. Wiesbaden: VS Verlag.
- Atay, F. ve Kalfa, C. (2008). Yönetişim: Devlet toplum ilişkilerinde yeni bir aşama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3).
- Aşkın, M. D. (2003). *Eşitlik ve iyi yönetim*. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını.
- Backmen, E. & Trafford B. (2007). *Okulların demokratik yönetişimi*, Strasbourg: Avrupa Konseyi Yayınları.
- Bayramoğlu, S. (2018). *Yönetişim zihniyeti: Türkiye’de üst kurullar ve siyasal iktidarın dönüşümü*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bozkurt, Ö., Ergun, T. ve Sezen, S. (1998). *Kamu yönetimi sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Bursalıoğlu, Z. (2010). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Coşkun, S. (2008). *Kamu yönetiminde yönetim yaklaşımı*, kamu yönetiminde çağdaş yaklaşımlar, (Ed. Asım Balcı vd.), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Çalık, C. ve Şehitoğlu E.T. (2006). Okul müdürlerinin insan kaynakları yönetim işlevlerini yerine getirebilme yeterlikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 170, 94-109.
- Çelikten, M. (2001). Okul müdürlerinin değişim yönetimi becerileri. *Eğitim ve Bilim*, 26(19), 14-19.
- Çukurçayır, M. A. (2003). *Çok boyutlu bir kavram olarak yönetim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Demirkıran, Ö., Eser H. B. & Keklik B. (2011). Demokrasinin tabana yayılması, yönetimde şeffaflık ve hesap verebilirlik bağlamında bilgi edinme 124 hakkı kanunu, *Akdeniz Üniversitesi Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi* 2, 169-192.
- Duman, F. (2006). *Belediyelerde yönetim ve müşteri-vatandaş odaklılık tartışmaları*. “Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi”, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdoğan, İ. (2000). *Okul yönetimi ve öğretim liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ergün, M. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri, nitel araştırma* <http://www.egitim.aku.edu.tr/nitelarastirma.ppt#256,1>, adresinden erişilmiştir.
- Esen, A. T. (2012). *Katılımcılığın İlkeleri: katımlı çalışmaları tasarlayan, uygulayan ve yönetenler için uygulama kılavuzu*. Ankara: Kalkınma Bakanlığı.
- İçöz, E. (2021). *Yönetişim ekseninde ilköğretim kurumları: Karatay örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gül, B. (2019). *İlkokul yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre ilkokulların yönetim düzeylerinin incelenmesi*, “Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,” Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gül, M. (2021). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin algılarına göre öz liderlik ve okul yönetişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. “Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi” Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Gündoğan, E. (2004). Yönetim reformlarının gerekliliği bağlamında iyi yönetim ve Türkiye’de uygulanabilirliği, *Sivil Toplum*, 2(6).
- Gündoğan, E. (2007). *Katılımcı demokrasi bağlamında yönetim ve bağcılar belediyesi örneği*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gündoğan, E. (2010). *Yönetişim: kavram, kuram ve boyutlar*. M. Akif Çukurçayır, H. Tuğba Eroğlu, Hülya Eşki Uğuz (Editörler), Yönetişim içinde, 15-55.
- İçöz, E. (2021). *Yönetişim ekseninde ilköğretim kurumları: Karatay örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Jessop, B. (1995). The regulation approach, governance and post-Fordism: alternative perspectives on economic and political change? *Economy and Society*, 24(3), 307-333.
- Karaman, T. Z. (2000). Yönetim stratejilerindeki gelişmeler. *Türk İdare Dergisi*, 2 (426), 5-42.
- Kaya, Y. K. (1999). *Eğitim yönetimi kuram ve Türkiye'deki uygulama*. Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Kösekahya, G. (2003), *Katılımcılık ve iyi yönetim, iyi yönetimin temel unsurları*, Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış ilişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını,
- Osborne, D. & Gaebler, T. (1992). *Reinventing government: How the entrepreneurial spirit is transforming government*. Reading Mass. Adison Wesley Public Comp.
- Özden, Y. (2013). *Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özdek, Y. (1999). Globalizmin ideolojik hegemonyası. *Amme İdaresi Dergisi*, 32 (3), 25- 47.
- Özer, A. (2006). Yönetişim üzerine notlar. *Sayıştay Dergisi*, 63, 59-89.
- Saygılıoğlu, N. & Arı. S. (2003). *Etkin Devlet: kurumsal bir tasarı ve politika önerisi*, İstanbul: Sabancı Üniversitesi Yayınları.
- Soto, C. M. (2016) *Teachers' perspectives on education under the impact of new public management exploring public policy effects on the teacher profession in chile*. unpublished dissertation. uppsala university, Department of Government Minor Field Study
- Sözen, S. (2005). *Teori ve uygulamada yeni kamu yönetimi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Stoker, G. (1998). Governance as theory: Five propositions. *International Social Science Journal*, 50(155), 17-28.
- Şaylan, G. (2000). Kamu yönetimi disiplininde bunalım ve yeni açılımlar üzerine düşünceler. *Amme İdaresi Dergisi*, 33 (2), 1-21.
- Tekeli, İ. (1999). *Modernite aşılırken siyaset*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- World Bank (1994). *Governance and world bank experiences*, Washington, DC., vii.
- Yılmaz, Ş. (2016). *Yönetişimin yapılandırmacı eğitim sistemi üzerindeki etkisine ilişkin okul yöneticileri üzerinde bir uygulama (Trabzon İli Örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Avrasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücel, M. (2015). Eşitlik Nedir. DMY Felsefe. <https://www.dmy.info/esitlik-nedir> sayfasından erişilmiştir.
- Yüksel, M. (2000). Yönetişim kavramı üzerine. *Ankara Barosu Dergisi*, 58(3), 145-159

- Yüner, B. (2018). *Okul yönetişimi ile okul iklimi arasındaki ilişkinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, İ. (2004). *Demokrasi, sivil toplum kuruluşları ve yönetişim*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K. (2006). *İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerine göre kamu ilköğretim okullarında bireysel ve örgütsel değerler ve okul yöneticilerinin okullarını bu değerlere göre yönetme durumları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÖZGEÇMİŞ